

AD-11019

Seat No. _____

Third Year B. A. (Non CBCS) Examination

February – 2016

Sanskrit : Paper - VIII

(ધર્મશાસ્ત્ર એવં અર્થશાસ્ત્ર)

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના/Instruction :

(૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

(1) Figures to the right indicate marks.

૧ શ્રુતિ અને સ્મૃતિ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી, સ્મૃતિઓનો વેદ તથા ધર્મશાસ્ત્ર સાથેનો સંબંધ સવિસ્તર ચર્ચો. ૨૦

1 Explain the difference between શ્રુતિ: and સ્મૃતિ and discuss 20
in detail the relation of સ્મૃતિ with વેદ and ધર્મશાસ્ત્ર.

અથવા/OR

૧ વસિષ્ઠ સ્મૃતિ અને પરાશરસ્મૃતિનો પરિચય આપો . ૨૦

1 Explain the “વસિષ્ઠસ્મૃતિ” and “પરાશરસ્મૃતિ” 20

૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર શ્લોક સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો. ૨૦

2 Explain any four of the following shlokas in detail : 20

(૧) સંતુષ્ઠો ભાર્યયા ભર્તા ભર્ત્રા ભાર્યા તથૈવ ચ ।

યસ્મિન્નેવ કુલે નિત્યં કલ્યાણં તત્રવૈ ધ્રુવમ્ ॥

(૨) યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે રમન્તે તત્ર દેવતાઃ ।

યત્રૈતાસ્તુ ન પૂજ્યન્તે સર્વાસ્તત્રાફલાઃ ક્રિયાઃ ॥

(૩) ન કન્યાયાઃ પિતા વિદ્વાન્ ગૃહણુયાચ્છુલ્કમન્વપિ ।

ગૃહણચ્છુલ્કં હિ લોભેન સ્યાન્નરોટત્યવિક્રયીઃ ॥

(૪) રાજા ચ શ્રોત્રિયશ્ચૈવ યજ્ઞકર્મણ્યુપસ્થિતૌ ।

મધુપર્કેણ સંપૂજ્યૌ ન ત્વયજ્ઞ ઇતિ સ્થિતિઃ ॥

- (૫) દેવકાર્યાદ્ દ્વિજાતીનાં પિતૃકાર્ય વિશિષ્યતે ।
દેવં હિ પિતૃકાર્યસ્ય પૂર્વમાપ્યાપનં શ્રુતમ્ ॥
- (૬) ગ્રાણેન સૂકરો હન્તિ પક્ષવાતેન કુક્કુટઃ ।
શ્ચા તુ દૃષ્ટિપાતેન સ્પર્શેના વરવર્ણજઃ ॥
- (૭) યદ્દેદદાતિ વિધિવત્સમ્યક્ શ્રદ્ધાસમન્વિતઃ ।
તત્તપિતૃણાં ભવતિ પરત્રાનન્તમક્ષયમ્ ॥
- (૮) અધં સ કેવલં ભુક્તે યઃ પચત્યાત્મકારણાત્ ।
યજ્ઞશિષ્ટાશનં હોતમ્ સતામન્નં વિધીયતે ॥

- ૩ મનુસ્મૃતિ ઉપર પરિચયાત્મક નોંધ લખો અને સ્મૃતિ સાહિત્યમાં તેનું મહત્વ દર્શાવો. ૨૦
- ૩ Write an Introductory note on મનુસ્મૃતિ and show the importance of it સ્મૃતિસાહિત્ય. 20

અથવા/OR

- ૩ કોઈપણ બે ઉપર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૨૦
- ૩ Write critical notes on any two of the following : 20
- (૧) અષ્ટવિવાહઃ ।
- (૨) અતિથિસત્કારઃ ।
- (૩) નારી ગૌરવમ્ ।
- (૪) પંચમહાયજ્ઞાઃ ।

- ૪ કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્રનાં કર્તાનો પરિચય આપીને અર્થશાસ્ત્રનું વિષયવસ્તુ જણાવો. ૨૦
- 4 Who is creator of 'કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્રમ્' Explain write critical notes on subject theme of અર્થશાસ્ત્રમ્. 20

અથવા/OR

- ૪ કૌટિલ્યકાલીન શાસનવ્યવસ્થા સમજાવો. ૨૦
- 4 Explain the 'કૌટિલ્યકાલે શાસનવ્યવસ્થા'. 20

- ૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રો વિસ્તારથી સમજાવો. ૧૦
- 5 (a) Explain in detail any two Sutras of the following. 10
- (૧) આન્વીક્ષિકી ત્રયી વાર્તા દણ્ડનીતિશ્ચેતિ વિદ્યાઃ ।
- (૨) અર્થ એવ પ્રધાન ઇતિ કૌટિલ્યઃ ।
- (૩) કૃત્સ્નં હિ શાસ્ત્રમિદમિન્દ્રિયર્જયઃ ।
- (૪) કૃષિપાશુપાલ્યો વાણિજ્યા ચ વાર્તા ।
- (બ) કોઈપણ બે ઉપર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૦
- (b) Write critical notes on any two of the following : 10
- (૧) દણ્ડનીતિઃ ।
- (૨) વિદ્યાસમુદ્દેશઃ ।
- (૩) પુરોહિતઃ ।
- (૪) રાજપુત્રરક્ષણમ્ ।
-